

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 060-10-7/2024/13
Ljubljana, 9. 5. 2024

Predlog

Z A P I S N I K

27. seje Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki je bila v ponedeljek, 6. maja 2024, v sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14. uri in se zaključila ob 15.35 uri.

Komisija je razširitveno A1. točko dnevnega reda obravnavala skupaj s Komisijo za državno ureditev.

Prisotni:

- podpredsednik: Leopold Pogačar,
- člani: Dejan Crnek, Oskar Komac, Gregor Korene, Ivan Meglič, Milan Ozimič, Matjaž Švagan in Darko Zevnik,
- Bojan Kekec v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS nadomeščal državnega svetnika Dušana Strnada,
- mag. Elena Zavadlav Ušaj v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS nadomeščala državno svetnico Moniko Ažman,
- Bojan Borovnik v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS nadomeščal državnega svetnika Petra Dermola,
- mag. Marko Zidanšek v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS nadomeščal državnega svetnika Igorja Marentiča,
- Rajko Fajt v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS nadomeščal državnega svetnika Andreja Poglajena.

Opravičen:

- dr. Matjaž Švagan.

Vabljeni:

- Danijel Levičar, državni sekretar, Kabinet predsednika Vlade.

Sprejet dnevni red:

A1. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o parlamentarni preiskavi (ZPPre-A) – skrajšani postopek, EPA 1470-IX (Št. 020-01-1/2024) - RAZŠIRITEV

- 1. Predlog resolucije o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji »Jedrska energija za prihodnost Slovenije« (ReDMRJE), EPA 1430-IX (Št. 320-04-1/2024)**
- 2. Potrditev zapisnika 26. seje komisije**
- 3. Razno**

Komisija je bila sklepčna in je potrdila predlog za razširitev in dnevni red v celoti (11 ZA, 0 PROTI).

Ad A1)

Komisija za državno ureditev (pristojna komisija) in Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj (zainteresirana komisija) sta obravnavali Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o parlamentarni preiskavi (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila poslanka Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič (v nadaljevanju: predlagateljica).

Komisiji **ne podpirata** predloga zakona.

Komisiji sta se ob odsotnosti predlagateljice seznanili z vsebino predloga zakona, katerega cilj je uskladitev z odločbami Ustavnega sodišča iz leta 2011 in 2021.

Kot ugotavljata komisiji, predlog zakona uvaja predhodno in naknadno ustavno-sodno varstvo zoper parlamentarno preiskavo. V skladu s predlogom zakona bi imela manjšina poslancev ali predsednik Državnega zbora v postopku odreditve parlamentarne preiskave možnost na Ustavno sodišče nasloviti zahtevo oz. pobudo, da preveri ustavnost predloga oz. zahteve za odreditev parlamentarne preiskave, če na domnevno protiustavnost opozori Zakonodajno pravna služba Državnega zbora, predlagatelj pa v skladu z njenim mnenjem ne spremeni ali dopolni predloga oz. zahteve za odreditev parlamentarne preiskave. S tem bi se po mnenju predlagateljice odpravili vsakršni dvomi o morebitni neustavnosti zahteve za parlamentarno preiskavo že v postopku njene odreditve. Dokler Ustavno sodišče ne bi sprejelo odločitve, Državni zbor ne bi mogel odrediti parlamentarne preiskave. Poleg tega predlog zakona predvideva, da bi imeli zakonsko določeni predlagatelji (tretjina poslancev ter izjemoma tudi Sodni svet, generalni tožilec, Banka Slovenije in Računsko sodišče, občina ali preiskovanec) možnost, da v roku 30 dni od objave odloka o odreditvi parlamentarne preiskave zahtevajo od Ustavnega sodišča ustavno presojo odloka. V primeru ugotovljenih kršitev Ustave, bi Ustavno sodišče razveljavilo ali odpravilo odlok. Po predlogu zakona se ustavnosodno varstvo zagotavlja tako pri večinski kot manjšinski preiskavi ter preiskavi, ki jo zahteva Državni svet, torej ne glede na to, ali gre za odločitev Državnega zbora na predlog za uvedbo preiskave ali na zahtevo tridesetih poslancev ali Državnega sveta.

Predlog zakona ureja tudi izločitvene razloge za člane in namestnike članov preiskovalne komisije, saj dosedanja praksa kaže na zaplete, ko se člane oz. namestnike članov preiskovalne komisije predlaga za priče ali preiskovance in posledično izloča iz preiskovalne komisije z namenom, da se ovira njeno delo. S predlogom zakona se vzpostavlja mehanizem za zavračanje dokaznih predlogov, ki so očitno zavlačevalni, zlonamerni ali povsem nepovezani s predmetom parlamentarne preiskave.

Komisiji prav tako ugotavljata, da predlog zakona ureja tudi vprašanje (največ treh) zunanjih svetovalcev, ki nudijo strokovno pomoč predsedniku ali članom preiskovalne komisije, pri čemer predlog zakona odločitev o njihovi izbiri, nalogah in nagradah prepušča preiskovalni komisiji. Poleg tega se predlaga, da se po določbah tega zakona izvede in konča parlamentarna preiskava, ki je bila vložena pred uveljavitvijo zakona, vendar še ni bila odrejena.

* * *

Komisiji sta v razpravi izpostavili nekatere pomisleke do predloga zakona.

Komisiji opozarjata, da predlog zakona v predlaganih novih 1.a in 1.b členih prinaša rešitve, ki bodo ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije lahko zelo zavleklo, lahko tudi za

več mesecev, če samo seštevamo roke, pri čemer gre za nedopustno zamikanje, s katerim se ogroža učinkovitost parlamentarne preiskave. V predlogu zakona ni določen rok, v katerem mora izdati svoje mnenje Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora; ni določen rok za spremembe in dopolnitve na strani predlagatelja; ni določen rok za vložitev zahteve za obravnavo na Ustavnem sodišču; niti ni določeno, kako hitro se zadevo uvrsti na sejo Državnega zbora po pridobitvi mnenja Ustavnega sodišča in kako hitro se imenuje preiskovalno komisijo. Tak predlog tudi ni usklajen s Poslovníkom o parlamentarni preiskavi, predvsem z drugim odstavkom 3. člena, ki ureja rok za uvrstitev predloga oz. zahteve za uvedbo parlamentarne preiskave na dnevni red seje Državnega zbora, in drugim odstavkom 5. člena, ki ureja časovnico za imenovanje preiskovalne komisije na seji Državnega zbora.

Komisiji izpostavljata, da predlog zakona uvaja dvojno ustavnosodno kontrolo (predhodno in naknadno), ki lahko najprej poteka glede zahteve ali predloga za uvedbo parlamentarne preiskave, nato pa še glede izdanega oziroma sprejetega akta o odreditvi parlamentarne preiskave ali sklepa o odreditvi parlamentarne preiskave, pri tem pa je pri obeh izvedenih kontrolah predmet presoje Ustavnega sodišča lahko celo identična vsebina. Zaradi tega se lahko postopki po nepotrebnem tudi podvajajo, zato bi bila z vidika ekonomije odločanja Ustavnega sodišča ustreznejša samo naknadna kontrola.

Komisiji prav tako opozarjata na morebitno neustavnost nekaterih predlaganih rešitev, tudi v škodo Državnega sveta, ki je eden od upravičencev za sprožitev parlamentarne preiskave. Komisiji izpostavljata, da Ustava v 93. členu v ničemer ne dovoljuje odlaganja obveznosti Državnega zbora, da odredi parlamentarno preiskavo, če to zahteva Državni svet. Uvedba predhodne kontrole na način, kot izvira iz predloga zakona, uvaja novo pristojnost Ustavnega sodišča, ki bi pomenila očiten poseg v 93. člen Ustave, saj bi se s tem omejilo izvajanje pristojnosti Državnega sveta in na neupravičen način odložilo obveznost Državnega zbora, da odredi parlamentarno preiskavo. Predhodna kontrola je pri zahtevi Državnega sveta protiustavna, ker omejuje pristojnost Državnega sveta in odlaga obveznost Državnega zbora, da sprejme akt o odreditvi parlamentarne preiskave.

V obrazložitvi predloga zakona se navaja, da je njegov cilj tudi uskladitev z odločbami Ustavnega sodišča iz leta 2011 in 2021, vendar komisiji opozarjata, da predlog zakona presega zahtevo Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je namreč naložilo odpravo protiustavnosti v zvezi s pomanjkanjem pravnega sredstva zoper akt o odreditvi parlamentarne preiskave samo glede tožilcev in sodnikov, pa še to ne v predhodni fazi pred izdajo akta o odreditvi parlamentarne preiskave. Komisiji sicer poudarjata, da podpirata reševanje neizvršenih odločb Ustavnega sodišča.

V predlogu zakona se navaja, da je za realizacijo odločb Ustavnega sodišča, na katere se sklicuje predlagateljica, treba urediti predhodno in naknadno ustavnosodno varstvo, vendar komisiji opozarjata, da Ustavno sodišče v svojih odločbah ni zahtevalo ureditve ustavnosodnega varstva pred odreditvijo parlamentarne preiskave, ampak le ureditev naknadne ustavnosodne kontrole, torej po odreditvi parlamentarne preiskave, pa še to le glede sodnikov in tožilcev.

Komisiji posebej izpostavljata tudi 5. člen predloga zakona, ki uvaja retroaktivnost predloga zakona, kar je prav tako sporno.

V razpravi so bila izražena tudi stališča, da so nekatere rešitve v predlogu zakona ustrezne in bi jih bilo treba podpreti, saj odpravljajo težave, ki se pojavljajo ob ustanavljanju parlamentarnih preiskovalnih komisij. Razprava na skupni seji se je v povezavi s predlaganim predhodnim ustavnosodnim varstvom zoper parlamentarno preiskavo dotaknila tudi aktualne zahteve Državnega sveta za parlamentarno preiskavo, ki jo je le-ta sprejel na 15. seji 20. 3. 2024. Pri tem je prevladalo mnenje, da je način odzivanja Državnega sveta v

tem primeru definiran v Poslovníku Državnega sveta, Državni svet pa je v okviru pravne ureditve parlamentarne preiskave eden od predlagateljev parlamentarne preiskave.

* * *

Za poročevalca v imenu obeh komisij je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

* * *

Komisija ni podprla predloga zakona (0 ZA, 8 PROTI).

Ad 1)

Komisija je obravnavala je Predlog resolucije o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji »Jedrska energija za prihodnost Slovenije« (v nadaljevanju: predlog resolucije), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **podpira** predlog resolucije.

Predlog resolucije predstavlja prvi programski dokument z oceno stanja in opredelitvijo politike na področju razvoja jedrskega programa in bo pomembno pripomogel k učinkovitejši pripravi na izvedbo projekta bloka 2 Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljevanju: JEK2). Ob tem predlagatelj poudarja, da je Slovenija jedrska država in ena izmed 33 razvitih držav z delujočim jedrskim programom in več kot 50-letnimi izkušnjami na področju jedrske energije.

Po besedah predstavnika predlagatelja so danes v svetu v ospredju trendi elektrifikacije (toplotnega in prometnega sektorja), defosilizacije oz. prehoda na nizkokogljicne vire ter digitalizacije. Tovrstni trendi odgovarjajo na izzive povečanih potreb po električni energiji, pri čemer je ključna zanesljiva, dostopna in čista energija. Gospodinjstva, gospodarstvo in celotna družba potrebujejo zanesljivo oskrbo z električno energijo, ki mora biti dostopna vsak trenutek dneva in noči ter v vseh letnih časih. Kot poudarja predlagatelj, sta pomen dostopnosti električne energije pokazali tako energetska kriza kot vojna v Ukrajini, ko smo bili zaradi slabše dostopnosti energentov soočeni z nenadzorovanim dvigom cen energentov in ranljivostjo evropskega energetskega trga.

Slovenija ima preverjen scenarij energetske mešanice, in sicer kombinacijo obnovljivih virov energije in jedrske energije, s katero lahko izpolnimo nacionalne cilje glede energetske samozadostnosti do leta 2040, visoke stopnje zanesljivosti električne energije (v okviru diverzificirane energetske mešanice) in defosilizacije sektorja proizvodnje električne energije do leta 2040, s tem pa državljanom, javnemu sektorju in gospodarstvu zagotovimo električno energijo po dostopni in konkurenčni ceni.

Medtem ko je v 70-ih letih prejšnjega stoletja slovenska politika in gospodarstvo sprejelo vizionarsko in medgeneracijsko odločitev o vzpostavitvi kombinacije hidroenergije, jedrske energije in premoga, se po besedah predlagatelja Slovenija danes nahaja v prelomnem trenutku, ko se mora odločiti o dolgoročnem razvoju elektroenergetskega sistema ter izvesti argumentirano razpravo in v njenem okviru upoštevati vplive na okolje, končno ceno električne energije in zanesljivost oskrbe z električno energijo. V podporo dolgoročnemu razvoju elektroenergetskega sistema je Vlada sprejela vrsto ukrepov, med drugim je imenovala državnega sekretarja, ki je pristojen izključno za razvoj jedrskega programa in projekt JEK2, ustanovila Vladno delovno skupino za koordinacijo pripravljalnih aktivnosti na projektu JEK2 ter se lotila priprave predloga resolucije.

Kot je bilo pojasnjeno, je bila pred predložitvijo predloga resolucije v Državni zbor konec leta 2023 izvedena javna razprava, opravljena so bila usklajevanja z vsemi parlamentarnimi

strankami, predlog resolucije pa je bil obravnavan tudi na Vladni delovni skupini za koordinacijo pripravljanih aktivnosti na projektu JEK2.

Kot ugotavlja komisija, predlog resolucije opredeljuje ključne cilje in politične usmeritve za vključitev dolgoročne miroljubne rabe jedrske energije v energetske, raziskovalne, visokošolske in druge nacionalne strategije, predvsem pa za dolgoročno in varno obratovanje obstoječih jedrskih objektov ter vzpostavitev odprtega in transparentnega dialoga z vsemi deležniki. Predlog resolucije predstavlja temelj za prehod iz obratovalnega v razvojni način delovanja jedrskega sektorja in daje vsem deležnikom jasen signal, da začnejo delovati razvojno in spremljati projekt JEK2.

S predlagano resolucijo se država zavezuje, da bo podpirala trajnostno, varno, miroljubno in odgovorno izkoriščanje jedrske energije ter pristojne deležnike vključevala v proces odločanja. Predlagana resolucija je vezana tudi na Predlog za razpis posvetovalnega referenduma o zagotavljanju stabilne oskrbe z nizkoogljico električno energijo, EPA 1388-IX. Po besedah predstavnika predlagatelja je predlog resolucije dobra podlaga za informirano odločanje na posvetovalnem referendumu ter izkazuje načelno politično podporo jedrske energiji v Sloveniji. Cilj predlagatelja je, da se z rabo domačih energetskih virov zagotovi blaginja, stabilnost, napredek in mir.

* * *

Komisija podpira predlog resolucije in poudarja, da je raba jedrske energije v kombinaciji z obnovljivimi viri energije pogoj za zagotovitev stabilne oskrbe gospodinjstev in gospodarstva z električno energijo in s tem nadaljnega razvoja Slovenije.

Komisija se je seznanila tudi s poročilom zainteresirane Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je podprla predlog resolucije in poudarila jedrsko energijo kot edino alternativo in rešitev, saj je bilo na področju obnovljivih virov energije v preteklih petnajstih letih storjen premajhen napredek. Ob tem je zainteresirana komisija Državnega sveta opozorila, da si pri gradnji infrastrukture za obnovljive vire energije velikokrat postavljamo ovire tudi sami z zapletenimi in dolgotrajnimi postopki umeščanja tovrstne infrastrukture v prostor.

Glede na to, da predlog resolucije ureja miroljubno rabo jedrske energije, se komisija sprašuje o smiselnosti navajanja v 36. točki, da naj se elektroenergetski sistem nadgrajuje z uvajanjem obnovljivih virov.

V zvezi z vsebino predloga resolucije se komisija sprašuje tudi o smotnosti navajanja širitve uporabe jedrske energije z morebitno izgradnjo malih modularnih reaktorjev v 37. točki, saj je razvoj jedrskih elektrarn z malimi modularnimi reaktorji oz. razvoj tovrstne tehnologije jedrske energije še v povojih in razvojno zelo zaostaja za razvojem že preverjene tehnologije v Nuklearni elektrarni Krško.

Komisija poudarja, da je za uspešnost širitve jedrskega programa v Sloveniji oz. uresničitev projekta JEK2 ključnega pomena vodenje ustreznega dialoga Vlade in investitorja z lokalnim okoljem, tako organi lokalne samouprave kot lokalnim prebivalstvom. Zato se morajo vsi načrti v zvezi s širitvijo jedrskega programa v Sloveniji pravočasno in konkretno skomunicirati z Občino Krško in regijo Posavje, saj mora biti lokalno okolje in širša regija vpeta v procese odločanja o pripravi in izvedbi projekta JEK2, ki bo imel velik vpliv na potek življenja lokalnega prebivalstva.

Širši družbeni konsenz o projektu JEK2 kot najpomembnejšim strateškim projektom nizkoogljicnega vira električne energije v Sloveniji bomo lahko dosegli le z ustreznim vodenim procesom priprave projekta, ki bo imel predhodno zagotovljeno podporo in soglasje

lokalnega (regijskega) okolja. Ob ugotovitvi, da je dosedanja komunikacija med ključnimi deležniki v Nuklearni elektrarni Krško (vodstvo, zaposleni, ministrstva, lokalno okolje, itd.) učinkovita in dobra, je treba po mnenju komisije tovrstni način komunikacije zagotoviti tudi v okviru načrtovane širitve jedrskega programa v Sloveniji.

Ob obravnavi predloga resolucije komisija opozarja na dolgotrajnost postopkov umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor in s tem povezanim dolgotrajnim sprejemanjem državnega prostorskega načrta, kar je povezano tako z vlogo civilnih iniciativ v prostorskem načrtovanju, kot s preobilico birokratskih ovir in odsotnostjo učinkovitega medresorskega usklajevanja. Da bi pravočasno zagotovili nadgradnjo elektroenergetskega sistema s širitvijo jedrskega programa in se izognili kakršnim koli zamudam pri pripravi in izvedbi projekta JEK2 je nujno, da z ustreznim zakonodajnim okvirom naslovimo vse izzive, ki bi lahko vodili v dolgotrajno umeščanje projekta JEK2 v prostor. Slovenija si namreč v luči pravočasne zagotovitve zanesljive energetske oskrbe in energetske neodvisnosti ne more privoščiti časovno predolgega umeščanja tega ključnega strateškega energetskega projekta v prostor. Komisija ob tem ugotavlja, da se Vlada zaveda tovrstnih izzivov, saj vsakršno zamikanje umeščanja JEK2 v prostor pomeni zamik začetka njegovega delovanja. Kot poudarja predlagatelj, je delovanje Vladne delovne skupine za koordinacijo pripravljanih aktivnosti na projektu JEK2 prioriteto usmerjeno v postopek priprave državnega prostorskega načrta, saj ta definira celotno življenjsko pot projekta JEK2.

Komisija se je glede navedbe predlagatelja, da je jedrska energija domač vir energije, spraševala, ali v tem primeru lahko govorimo o domačem viru energije, saj je primarni vir jedrske energije uran, ki ga uvažamo. V zvezi s tem opozorilom je predstavnik predlagatelja pojasnil, da se jedrska energija v skladu s pravili Mednarodne agencije za jedrsko energijo, ne glede na izvor urana, šteje kot domači vir energije. Pri tem je uran za razliko od nafte, plina ali premoga veliko bolj pravično razporejen po zemeljski obli, pri čemer se največ urana nahaja v politično stabilnih državah. Poleg tega predstavlja uran kot gorivo za obratovanje jedrske elektrarne le okoli 15 % stroškov proizvodnje električne energije, prav tako se ga lahko kupuje na večletno zalogo. Ob tem je predlagatelj izpostavil Rudnik urana Žirovski vrh, v katerem je še veliko neizkoriščene uranove rude, možen vir urana v prihodnosti pa je tudi morje, kjer so največje svetovne zaloge urana.

Na vprašanje komisije o finančni sposobnosti države, da z lastnimi sredstvi zagotovi prehod v nizkoogljično družbo, je bilo s strani predstavnika predlagatelja pojasnjeno, da je bolj kot sama finančna vrednost projekta JEK2 pomemben vpliv JEK2 na končno ceno električne energije. Ob tem je poudaril, da v Sloveniji predstavlja večje tveganje za neuresničitev energetskega projekta nasprotovanje lokalnega okolja in civilnih iniciativ, kot pa pomanjkanje finančnih virov. Kot je bilo pojasnjeno, se bodo sredstva za projekt JEK2, ki je danes ocenjen v vrednosti okoli 10 milijard evrov, potrebovala v roku sedmih do osmih let, kar pomeni, da so v tem obdobju finančno sposobna zagotoviti financiranje drugega bloka jedrske elektrarne moči 1100 megavatov tudi slovenska elektroenergetska podjetja, velik interes za financiranje pa kaže slovensko gospodarstvo. Kot je bila seznanjena komisija, poslovni model in način financiranja morebitne širitve jedrskega programa v Sloveniji še nista definirana, so pa v proučevanju trije možni modeli, ki bi lahko delovali v slovenskem okolju.

* * *

Za poročevalca je bil določena državna svetnica mag. Elena Zavavlav Ušaj.

* * *

Komisija je podprla predloga resolucije (13 ZA, 0 PROTI).

Ad 2)

Komisija je potrdila zapisnik 26. seje komisije (13 ZA, 0 PROTI).

Ad 3)

V okviru te točke ni bilo razprave.

Sekretarka
Meta Štembal

Podpredsednik
Leopold Pogačar